

Til: Miljøministeren

Kopi: Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

25. november 2021

Åbent brev til miljøminister Lea Wermelin: Grib chancen og sæt nationale mål for reduktion og genbrug i det kommende producentansvar for emballager

Kære Lea Wermelin

Mindst 10 mio. ton. Så meget plastik bliver der udledt i verdenshavene hvert eneste år. Det svarer til en lastbil fyldt med plastik, der tømmes ud i havene hvert minut! Hvis plastik var et land ville det være den 5. største udleder af CO₂ i verden. Alligevel buldrer produktionen og brugen af plastik derudaf, og omkring halvdelen af al plastik produceret er designet til engangsbrug.

Der er behov for et systemisk skift væk fra engangsbrug og over til øget genbrug, hvor det samme produkt bruges igen og igen.

Regeringen har lige nu en unik mulighed for at sætte skub i et dette skifte og handling bag sit erklærede ønske om at knække affaldskurven, når Danmark skal implementere udvidet producentansvar på emballager og visse engangsplastprodukter som følge af krav fra EU.

Som aktører på området er vi dog bekymrede for, at Danmark er ved at forpasse denne mulighed. Vi skriver til dig med en fælles opfordring til at implementere et producentansvar, der ikke alene fokuserer på affaldshåndtering og sortering af emballage, men også på affaldsforebyggelse – og dermed en reduktion af selve emballageaffaldsmængderne.

Andre EU-medlemsstater er i fuld gang, og Danmark sakker lige nu bagud. ***Derfor opfordrer vi til, at Danmark sætter ambitiøse nationale mål for reduktion og genbrug af emballage, der sigter på en halvering af det danske emballageaffald og en markant øget andel genopfyldelig emballage på det danske marked i 2030.***

Uden nationale mål for reduktion og genbrug vil der være en skæv incitamentsstruktur i producentansvaret, hvor investering i ny infrastruktur og innovation primært vil rette sig mod affaldssortering og genanvendelse i stedet for reel forebyggelse og reduktion af affald.

Stigende emballageforbrug er problem for både klima og miljø

Ifølge [Miljøstyrelsens emballagestatistik](#) har det danske emballageforbrug været stigende i en lang årrække. Alene brugen af plastikemballage steg med 30 % over den senest opgjorte 5-årige periode. Med bl.a. stigende take-away-forbrug og e-handel forventes forbruget at stige yderligere. Engangsemballager trækker på jordens ressourcer både i udvindingen, produktionen og affaldshåndteringen. Det anslås, at 95 % af værdien af plastemballage går tabt efter kun én forbrugscyklus. Engangsemballager er samtidig en af de største kilder til affald i natur og havmiljø.

Der er altså et åbenlyst behov for at sætte en retning mod et mindre og smartere emballageforbrug. Her har producenterne en meget væsentlig rolle at spille.

Genanvendelse er ikke nok

Der er i EU's emballagedirektiv sat mål for genanvendelsesprocenter inden for forskellige emballagestrømme. Men genanvendelse af emballageaffald, der som oftest indebærer en 'downcycling' af materialerne, så de mister både værdi og egenskaber, kan ikke løse udfordringerne alene. Det er en langt mere miljøeffektiv løsning at forebygge unødvendigt emballageforbrug og genbruge emballager, hvor emballagernes levetid forlænges uden anden forberedelse end rengøring.

Vi bør lære af [erfaringer fra andre EU-lande](#), hvor producentansvar på emballager har været implementeret i mange år, men ikke har ført til faktiske reduktioner af emballageaffald eller mere genbrug af emballage, fordi de primært har været orienteret mod finansiering af affaldshåndtering og bedre sortering.

Behov for politisk prioritering af effektive genbrugs- og retursystemer

Vi skal væk fra udelukkende at fokusere på emballager, når de er blevet til affald og rette skarpt fokus mod de løsninger, der reducerer affaldsmængderne og forhindrer, at emballagerne ender som affald.

Der skal sættes fokus på udviklingen af langt flere genopfyldelige løsninger og pant- og retursystemer på områder som fx take-away, e-handel, dagligvarelevering i hjemmet, kosmetik, hudpleje osv. Altså systemer og en infrastruktur (fx i restaurationsbranchen), hvor samme emballage bruges igen og igen og som er nemme for forbrugerne at anvende. Danmark har potentialet for at blive førende i sådanne løsninger, som vil kunne skabe grønne, bæredygtige jobs, men det kræver politisk handling og ambition.

Sæt nationale mål for reduktion og genbrug af emballage i producentansvaret

Danmark bør derfor gå foran sammen med andre europæiske lande, som allerede har sat, eller er i færd med at sætte, nationale mål for reduktion og genbrug af emballage. Det gælder bl.a. Sverige, Frankrig og Tyskland. I Frankrig har man gennem [analyser af emballagemarkedet](#) vurderet, at der for plastikemballage generelt kan opnås en samlet reduktion på 20 % inden 2025, hvoraf de 58 % kan opnås gennem skift til genbrugelige emballager.

Vi anerkender, at implementeringen af producentansvar for emballage og engangsplast er en stor og kompleks opgave. Det er positivt, at regeringens Samarbejdsforum for producentansvar er blevet enige om et sæt fælles anbefalinger og en model for håndteringen af emballageaffald. Anbefalingerne har imidlertid ikke fokus på reduktion, og bør derfor ikke stå alene.

Hvis producentansvaret skal understøtte realiseringen af de nationale klimamål og omstillingen til reel cirkulær økonomi kræver det, at der samtidig sættes en politisk retning for reduktion og genbrug. Vi kan ikke læne os tilbage og vente på, at der eventuelt kommer mål fra EU langt ude i fremtiden. Der er brug for handling nu.

Vi håber, at du vil tage denne opfordring til dig og sikre, at der sættes bindende reduktions- og genbrugsmål, når producentansvaret udmøntes i konkret regulering.

Vi vil meget gerne mødes med dig for at drøfte dette yderligere.

Med venlig hilsen

Pascale Moehrle
Administrerende direktør, Oceana in Europe

Maria Reumert Gjerding
Præsident, Danmarks Naturfredningsforening

Anne Aittomaki
Strategisk direktør, Plastic Change

Claus Ekman
Direktør, Rådet for Grøn Omstilling

Bo Øksnebjerg
Generalsekretær, WWF Verdensnaturfonden

Jens Bomann Christensen
Konstitueret direktør, Dansk Affaldsforening

Torben E. Hoffmann Rosenstock
Direktør, Danmarks Restauranter og Cafээр

Anja Phillip
Formand, Forbrugerrådet Tænk

Christian Ibsen
Direktør, Concito - Danmarks Grønne
Tænketank

Jens Friis Lund
Medstifter, Klima- og Omstillingsrådet

Delphine Lévi Alvarès
Coordinator, Break Free From Plastic Europe

Kristian Syberg
Lektor, Institut for Naturvidenskab og Miljø,
Roskilde Universitet

Thomas Budde Christensen
Associate professor, Institut for Mennesker og
Teknologi, Roskilde Universitet

Stig Hirsbak
Ekstern lektor, Institut for Planlægning,
Aalborg Universitet

Lina Katan
Erhvervs-Ph.D, Institut for Byggeri, By og
Miljø, Aalborg Universitet

Simon Elsborg Nygaard
Lektor, Department of Psychology and
Behavioural Sciences, Århus Universitet

 OCEANA

Danmarks
Naturfredningsforening

 plastic change

RÅDET FOR
GRØN OMSTILLING

 DRC DANMARKS
RESTAURANTER
& CAFEER

 Dansk
Affaldsforening
Affald er ressourcer

 Forbrugerrådet
Tænk

 CONCITO
DANMARKS GRØNNE TÆNKETANK

 #breakfreefromplastic

 KOR
KLIMA- OG OMSTILLINGSRÅDET